

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Η συγγραφέας προτρέπει άμεσα τους αναγνώστες να περιφρουρήσουν την αληθινή φιλία, όταν την βρουν, γιατί:

- «μεγάλο και πολύ σημαντικό μέρος της ζωής μας είναι οι φίλοι»
- «είναι δύσκολο να τη διατηρήσεις αναλλοίωτη»
- «στις μέρες μας είναι σπάνια η αυθεντική φιλία» «και δεν περισσεύει»
- «χτίζεται» με πολύτιμα αγαπητικά υλικά, που δεν αφθονούν στην εποχή μας, καθώς «είναι δύσκολο να βρεις έναν άνθρωπο πρόθυμο να κάνει πίσω τον εγωισμό του»
- είναι «ένας ισχυρός ψυχικός αγαπητικός δεσμός»

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

α. Η 2^η και η 3^η παράγραφος του Κειμένου 1 συνδέονται με τη σχέση αιτίας – αποτελέσματος. Στη 2^η παράγραφο παρατίθενται οι παράγοντες που συνιστούν τους συνεκτικούς δεσμούς μιας παρέας, οι τρόποι με τους οποίους συνδέονται τα μέλη της και οι λόγοι για τους οποίους συμβαίνει αυτό (στοιχεία ομοιότητας), ενώ στην 3^η παράγραφο καταγράφονται τα ευεργετικά ως επί το πλείστον αποτελέσματα αυτής της συνύπαρξης για τους Νεοέλληνες σε μια παρέα, που πλέον έχει υποκαταστήσει την κοινότητα.

β. Η επιλογή του β' ενικού προσώπου στην 3^η παράγραφο του Κειμένου 2 είναι εύστοχη και αποτελεσματική επικοινωνιακά, γιατί αναφέρεται σε εμπειρίες κοινές λίγο πολύ για όλους τους ανθρώπους. Απευθύνεται, λοιπόν, άμεσα στον κάθε αναγνώστη προσωπικά, με τόνο φιλικό και οικείο, για να παραθέσει τους παράγοντες που αιτιολογούν την αποδεικτέα θέση της θεματικής περιόδου, η οποία αναφέρεται στη σπανιότητα της αυθεντικής φιλίας στις μέρες μας. Ο αναγνώστης διαβάζει πιο ευχάριστα το χωρίο, διότι το β' ενικό πρόσωπο καθιστά πιο διαλογικό και άμεσο τον τρόπο μετάδοσης του μηνύματος.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Θαλπωρή → ζεστασιά, στοργή

υποκατάστατο → αναπλήρωμα, ισοδύναμο, εναλλακτική εξέλιξη

Ζυμωμένη → διαμορφωμένη από (ή με), πλασμένη από (ή με)

παραχθείσα → προερχόμενη, που προέρχεται, δημιουργημένη, που δημιουργήθηκε

συνεύρεσης → συνάντησης, σύνδεσης, σχέσης, επικοινωνίας, επαφής.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Θετικά αξιολογείται η προσπάθεια του/της μαθητή/-τριας να αναφερθεί με σαφήνεια και συντομία στα ακόλουθα σημεία:

- στη ζωή το πιο δύσκολο κατόρθωμα είναι η αυτογνωσία
- ο άνθρωπος μπορεί ευκολότερα να «διανύσει» χιλιόμετρα, να ταξιδέψει σε τόπους φαινομενικά απρόσιτους ή και εχθρικούς, να εξερευνήσει τον κόσμο, αλλά ο εαυτός του να παραμένει terra incognita («άγνωστη χώρα»), γιατί ο ίδιος δεν τολμά να τον προσεγγίσει.

Κειμενικοί δείκτες:

- ο τίτλος «Δύσκολη τόλμη» αποδίδει μεταφορικά, με τρόπο ευσύνοπτο, το κεντρικό θέμα του ποιήματος, την πρόκληση που συνιστά η ανακάλυψη του εαυτού μας
- το β' ενικό πρόσωπο: διασχίσεις, διατρέξεις, να μην τολμάς, να διανύσεις → το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται άμεσα στον κάθε αναγνώστη προσωπικά, αλλά ενδεχομένως και στον ίδιο του τον εαυτό -στο πλαίσιο ενός εσωτερικού μονολόγου-, προκειμένου να τον ευαισθητοποιήσει για τη σημασία της εσωτερικής αναζήτησης, της αυτεπίγνωσης και έμμεσα να τον παρακινήσει να τολμήσει να μπει σε αυτή τη διαδικασία αυτο-ανακάλυψης
- η χρήση του ενεστώτα στα ρήματα προσδίδει διαχρονικότητα στο ζήτημα που αναδεικνύει το ποιητικό υποκείμενο και έναν χαρακτήρα πανανθρώπινο, γιατί αφορά σε όλους τους ανθρώπους στο πέρασμα των αιώνων
- το ασύνδετο σχήμα: φαράγγια, ερήμους και έλη → αποδίδει με τρόπο περιεκτικό τις τεράστιες διαδρομές που μπορεί να διανύσει ο άνθρωπος, για να ανακαλύψει

τον κόσμο, αλλά και τις δυσκολίες που θα συναντήσει στους τόπους αυτούς που είναι αφιλόξενοι ή και επικίνδυνοι

- η αντίθεση ανάμεσα στους τρεις πρώτους στίχους του ποιήματος και στους τρεις τελευταίους υπογραμμίζεται από τον τέταρτο στίχο που περιλαμβάνει μόνο δύο λέξεις που την αναδεικνύουν: κι όμως → οι τρεις πρώτοι στίχοι περιλαμβάνουν τα κατορθώματα του ανθρώπου σε εξωτερικές συνθήκες, δύσκολες και απαιτητικές, οι οποίες ωστόσο δεν τον πτοούν, ενώ οι τρεις τελευταίοι προβάλλουν -ιδιαίτερα με την επισήμανση της διαφοράς ανάμεσα στα «χιλιόμετρα» που τολμά να διανύσει και στη «μικρή/ ελάχιστη απόσταση» που φοβάται να καλύψει- την αδυναμία του να στραφεί προς τον πραγματικό του εαυτό
- ο διασκελισμός μεταξύ 6ου και 7ου στίχου: «ελάχιστη απόσταση να διανύσεις μέχρι/ τον εαυτό σου.» → η επιλογή αυτή υποδεικνύει τη σημασία του τελευταίου στίχου, απομονώνει και προβάλλει emphaticά τον κύριο προορισμό για τον οποίο αξίζει να τολμήσουμε, σύμφωνα με ποιητικό υποκείμενο, δηλαδή την ανακάλυψη του εαυτού μας.

Τέλος, ο μαθητής/ η μαθήτρια, ανάλογα με τον παραστατικό του/ της κύκλο, παραθέτει την προσωπική του/ της θέση.

Σημείωση: τρεις κειμενικοί δείκτες αρκούν για την απάντηση.